

zondag 18 september · 17.30 -18.30 uur · Theresiakerk

Studium Chorale

Ken Gould · bariton

Ensemble 88: Angelique van Duurling · fluit

Leo van Tol · klarinet, Paul Pankert · viool, Jos Kamp · cello

Hans Leenders · dirigent

Jurriaan Andriessen 1925-1996

Laudatio Patris (1973)

vocalise voor fluit solo en koor

Edvard Grieg 1843-1907

Fire Salmer opus 74 (1906)

voor bariton solo en koor

Gilad Hochman 1982

Et She Ahava Nafshi (2009)

voor cello solo en gemengd koor NEDERLANDSE PREMIÈRE

James Fulkerson 1945

Heterophony for 4 instruments (2010)

voor altfluit, basklarinet, viool en cello

Hans Leenders 1965

Hoc est praeceptum meum (2011)

voor vrouwenkoor WERELDPREMIÈRE

De aangekondigde première van de opdracht-compositie 'Cantata on Simchat Tora' van Gilad Hochman is door langdurige ziekte van de componist helaas komen te vervallen.

Inleiding

*Uw wetten zijn voor mij als liederen
in het huis waar ik als vreemdeling woon.
(Psalm 119, 54)*

De zeventiende-eeuwse componist Heinrich Schütz had in zijn werkkamer in zijn huis in Weissenfels als spreuk aan de muur hangen: 'Gott, deine Rechte sind dein Lied in meinem Hause'. In zijn laatste werk *Schwanengesang* uit 1671 zet hij deze tekst op muziek (dit werk wordt integraal uitgevoerd door Cappella Amsterdam op zondag 18 september om 20.00 uur in de Sint Martinuskerk). Dit bijbelcitaat verwoordt kernachtig hoe de wet de mens niet als dogma beperkingen oplegt, maar hem als inspiratie dient en hem als muziek in de oren klinkt.

Componeren is keuzes maken in het spanningsveld tussen de individuele artistieke vrijheid en muzikale gegevenheden. Iedere componist schept in het zelf gekozen kader van wetmatigheden een persoonlijke klankwereld. Die wetmatigheden dienen niet om de creativiteit in te perken, maar om de eigen ideeën en de eigen klankwereld optimaal de ruimte te geven. De zelfgekozen, individuele 'wetten' creëren het persoonlijke karakter en de eigen zeggingskracht

van een compositie. De componist Ferruccio Busoni vat dit zo samen: 'De opgave van de scheppende kunstenaar bestaat daarin, om wetten op te stellen, niet om wetten op te volgen.'

Het festivalmotto 'De Vreugde der Wet, De Last van de Vrijheid' wordt gevoed door bijbelse teksten als Schütz' psalmtekst en het citaat uit de Brief van Paulus aan de Romeinen: 'wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld'. Deze laatste tekst zet Hans Leenders op muziek in zijn nieuwe compositie *Hoc est praeceptum meum* voor vrouwenkoor. De liefde tot de naaste is geen bij wet uitgevaardigd gebod dat de mens beperkingen oplegt. Het is eerder een inspirerende uitnodiging aan iedereen om op zijn minst respect en waardering voor de medemens te tonen en wellicht zelfs meer dan dat: liefde.

Uitbundig wordt deze gedachte bezongen in *Laudatio Patris* van Jurriaan Andriessen, een eerbetoon aan diens vader. Het eerste deel van de *Fire Salmer* van Grieg bejubelt de liefde aan Gods zoon. Het zoeken naar de (ge)liefde is de leidende gedachte in de compositie *Et She Ahava Nafshi* van Gilad Hochman op een tekst uit het Hooglied.

Welke wetten zijn beperkend? In deel twee van Griegs *Fire Salmer* wordt verwezen naar de bevrijding van de tirannieke wetten van de satan door het geloof. De gelovige wordt door zijn geloof bevrijd van zonde en schande, van de band der slavernij, van doodsangst en hellebrand. Hoewel het gedicht alle kenmerken vertoont van het achttiende-eeuwse piëtisme, is de boodschap duidelijk: niet ketening of dreiging met hel en verdoemenis, maar geloof maakt vrij.

Jurriaan Andriessen *Laudatio Patris*

De veelzijdige componist Jurriaan Andriessen was leerling van zijn vader Hendrik Andriessen en een oudere broer van Louis Andriessen. *Laudatio Patris* is een sfeerrijke, subtiele impressie, die opgedragen is aan zijn vader. De vocalise wordt gezongen op een gedekte vocaal. De fluit zweeft met guirlandes boven deze koorklanken uit.

Edvard Grieg *Fire Salmer*

De titel *Fire Salmer* (Vier Psalmen) van Grieg is enigszins verwarrend, omdat er geen sprake is van zettingen van psalmteksten. De componist gebruikte bestaande Noorse volksliederen als basismateriaal voor deze hymnen op geestelijke gedichten. Het Noorse melodisch erfgoed diende hem gedurende heel zijn leven als inspiratiebron voor zijn eigen Scandinavische stijl.

De aantrekkingskracht van de gebruikte teksten van Noorse dichters uit de zestiende tot achttiende eeuw was voor Grieg waarschijnlijk gering. Hij was weliswaar opgevoed in een christelijke traditie, maar na het overlijden van zijn vader in 1875 raakte hij in een geloofscrisis. Grieg werd een aanhanger van het universalisme, een geloofsrichting die ervan uitgaat dat God uiteindelijk alle mensen uit alle tijden en plaatsen in een toestand van verzoening met Hem zal brengen. De in de gedichten voorkomende verzen als 'Jezus Christus, onze Heer, is opgestaan' en 'Gods Zoon heeft mij vrij gemaakt' kon hij niet onderschrijven. Griegs vrouw Nina schreef in 1929 aan Percy Grainger, de vertaler van de Noorse gedichten in het Engels: 'de psalmen waren geenszins een getuigenis van een zogenaamde "religiositeit" '.



Edvard en Nina Grieg

De *Fire Salmer* uit 1906 waren de laatste composities van Grieg. 'Deze melodieën zijn zo fraai, dat ze het verdienen in een artistieke aankleding bewaard te blijven', schreef hij op 15 september 1906 in zijn dagboek. In 1899 had hij al aangegeven wat hem aantrok in die liederen van het volk: 'Harmonie is altijd mijn droomwereld geweest en de relatie

tussen mijn eigen harmonisch gevoel en dat van de Noorse volksmuziek blijft voor mij een mysterie. Ik heb ontdekt dat onze volksliederen hun mysterieuze diepte te danken hebben aan hun rijkdom aan onverwachte harmonische mogelijkheden.' Een aantal passages in de *Fire Salmer* geven mooie voorbeelden van die 'verborgen' harmonieën.

Edvard Grieg *Fire Salmer*

1. *Hvad est du dog skjøn*

Hvad est du dog skjøn,
Ja skøn, ja skøn,
Du allerlifligste Guds Søn!
O du min Sulamit, Sulamit,
Ja mit, ja mit,
Alt, hvad jeg har er også dit.

Min Ven, du est min,
Ja min, ja min:
Så lad mig altid være din!
Ja, evig vist, evig vist,
Ja vist, ja vist!
Du min skal blive her og hist.
Men tænk, jeg er her,
Ja her, ja her,
Iblandt såmange dragne Sværd!
O så kom, Due! kom Due!
Ja kom, ja kom!
I Klippens Rif er Ro og Rum.

tekst • Hans Adolph Brorson (1694-1764)

2. *Guds Søn har gjort mig fri*

Guds Søn har gjort mig fri
Fra Satans Tyranni,
Fra Synde-stand,
Fra Lovens Band,
Fra Dødens Skræk
og Helved-Brand.
Min Goel lagde sig
Imellem Gud og mig,
Sig undergav
Min Syndestraf,
Til Marter, Død og Grav.

Wat ben je toch mooi

Wat ben je toch mooi,
Ja mooi, ja mooi,
Jij allerlieflijkste zoon van God!
O Jij, mijn Shulamith, Shulamith,
Ja de mijne, ja de mijne,
Al wat ik heb, is ook het Jouwe.

Mijn vriend, Je bent de mijne,
Ja de mijne, ja de mijne:
Dus laat mij altijd de Jouwe zijn!
Ja, zeker eeuwig, zeker eeuwig,
Ja zeker, ja zeker!
Jij zal de mijne blijven, altijd en overal.
Maar bedenk, ik ben hier,
Ja hier, ja hier,
Tussen zo veel getrokken zwaarden!
Oh kom nu, Duif! Kom Duif!
Ja kom, ja kom!
In de kloof van de rotsen is rust en ruimte.

Gods zoon heeft mij vrij gemaakt

Gods zoon heeft mij vrij gemaakt
Van Satans tirannie,
Van zondeval,
Van de ban van de wet,
Van verschrikkingen van de dood
en helle vuur.
Mijn Heiland stelde zich
Tussen God en mij,
Onderging
Mijn zondestraf,
Tot marteling, dood en graf.

Det var den Kjærlighed til mig,
Som er så ubegribelig,
Så god,
Imod
En Ond fra Top til Rod;
Der ingen Ting var til Behag,
Undtagen den forbudne Smag,
Med Mund og Hånd,
Ja Sjæl og Ånd
I Fjendens Lænke-Bånd.

Nu er jeg Gud i Vold,
Trods Slangen Tusindfold!
Lad ham kun stå
Og se mig gå
Med Friheds Purpur-Klædning på.
Hvad gjør det godt i Bryst,
At følge Jesu Røst
På Sandheds Sti
Alt Ondt forbi,
Til Himlens Sorgenfri!
Lad Verden sig ei bilde ind
Endnu engang at få mig blind,
Nej, nej,
Den Vej
Til Pølen går jeg ej.
Nej, jeg er kjøpt for dyre til
At prøve Syndens Lykke-Spil;
Jeg blæser ad
Den Lokke-Mad
Og ser til Himlen glad.

Mit Hjerte i mig ler,
Når jeg min Grav beser,
Ei Blomster-Dal,
Ei Fyrste-Sal
Så tryk en Seng mig vise skal.
Min Død er Færgemand
Til Livets faste Land,
Gud Zebaot,
Hans eget Slot,
Ja! det er evig godt.
Er Vinden her skjønt tidt imod,
At spæge lidt det kåde Blod,
Al Kur
Er sur

Zo was zijn liefde jegens mij,
Zo onbegrijpelijk,
Zo goed,
Voor een zondaar
Door en door;
Die louter oog had
Voor de verboden vrucht,
Die met mond en hand,
Ja met ziel en geest
Aan 's vijands leiband liep.

Nu ben ik onder Gods hoede,
Trotseer de slang duizendmaal!
Laat hem slechts staan
En mij zien gaan
Met een purperen vrijheidskleed aan.
Wat doet het goed in het gemoed,
Om Jezus' stem te volgen
Op de weg der waarheid
Alle kwaad voorbij,
Tot in de hemel van zorgen vrij!
Laat de wereld zich niet inbeelden
Mij nog eens te verblinden,
Nee, nee,
De weg
Naar de poel ga ik niet.
Nee, ik ben te duur gekocht
Om het kansspel der zonde nog te wagen;
Ik geef niet
Om deze verlokkingen
En zie blij uit naar de hemel.

Mijn hart lacht in mij,
Wanneer ik mijn graf voor ogen zie,
Geen bloemendal,
Geen vorstenzaal
Kan mij zo'n veilig bed laten zien.
Mijn dood is een veerman
Naar het vaste land van het leven,
Naar God Sabaoth,
Zijn eigen slot,
Ja! dat is eeuwig goed.
De wind is hier vaak tegen,
Om het wilde bloed in te tomen,
Alle kuur
Is zuur

For mennesklig Natur;
Den gjør dog let som Rå og Hind
Det derudi forsøgte Sind,
Ja, Korsets Hegn
Er just det Tegn
Til Friheds rette Egn.

tekst • Hans Adolph Brorson (1694-1764)

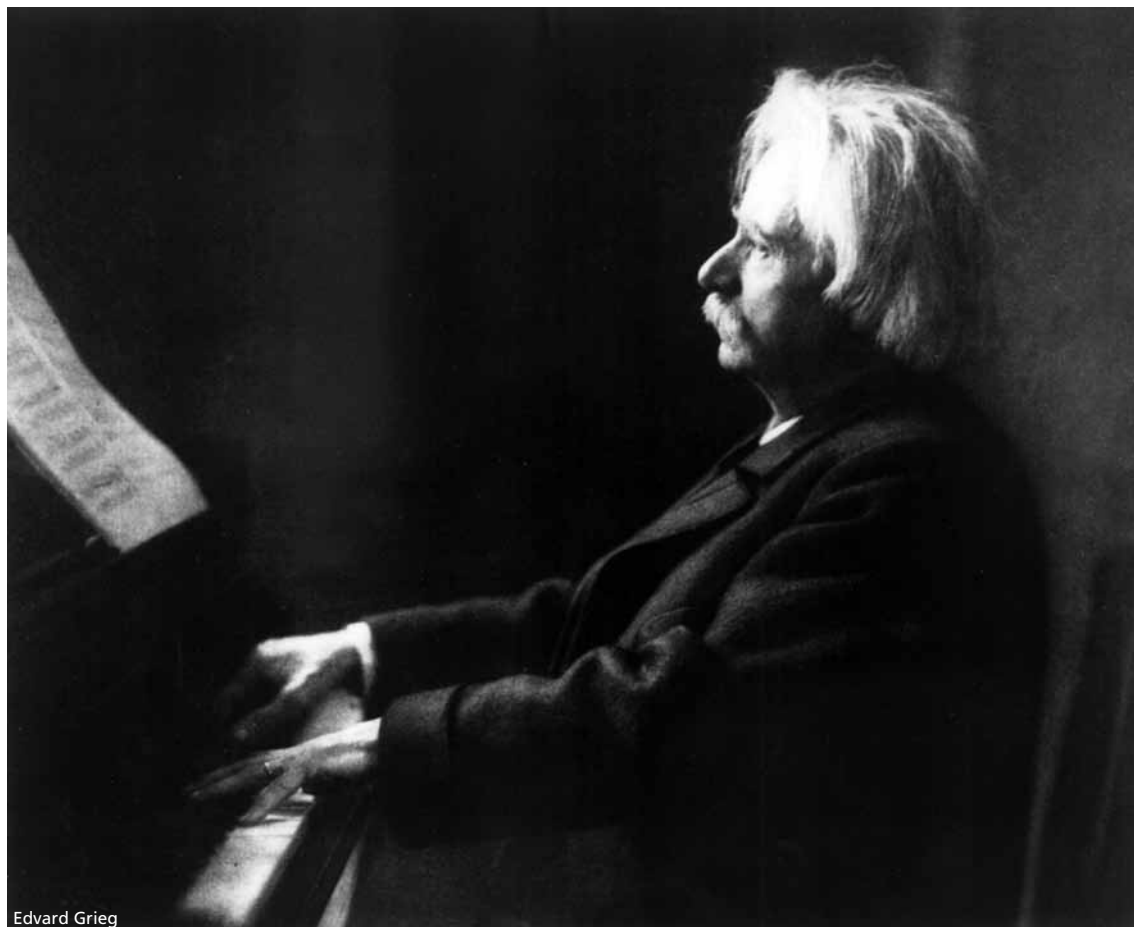
3. Jesus Kristus er opfaren

Jesus Kristus er opfaren
Over alle Engleskare.
Himlen indgangen
Og tog så Fængslet fangen.
Kyrie eleison!

Voor de menselijke natuur;
Maar het maakt de beproefde geest
Zo licht als ree en hinde,
Ja, de vorm van het kruis
Is juist het teken
Naar het rijk van de vrijheid.

Jezus Christus is ten hemel gevaren

Jezus Christus is opgevaren
Tot boven alle engelenscharen.
De hemel ingegaan
Overwon hij de gevangenschap.
Kyrie eleison!



Edvard Grieg

Herre Jesus vi takke dig
For dine Velgjerninger slig.
Som du beteede
Os til stor Trøst og Glæde.
Kyrie eleison!

Nu vi prise din Himmelgang
Med idel Englefryd og Sang.
Din Lov vi sjunge
Med Hjerte, Mund og Tunge.
Kyrie eleison!

tekst • Hans Tomissøn (1532-1573)

4. I Himmelen

I Himmelen, i Himmelen,
Hvor Gud, vor Herre bor,
Hvor saligt did at komme hen,
Hvor er den Glæde stor.
For evig, evig skal vi der
Se Gud i Lyset som han er,
Se Herren Zebaot.

Og Legemet, og Legemet
Som lagdes bort i Muld,
Det vorder alt så skinnende,
Ja, som det skjære Guld.
Og ved af ingen Vunde mer
Mens Åsyn det til Åsyn ser
Gud Herren Zebaot.

Og Sjælen får sin Prydelse,
Den Krone, som er sagt,
Retfærdighedens Brudekrans,
Og så den hvide Dragt.
O Gud, hvad Lyst at være dig nær,
At se i Lyset som Du er
Dig, Herren Zebaot.

tekst • Laurentius Laurentii (1573-1655)

Heer Jezus, wij danken U
Voor Uw enorme weldaden.
Die betoonde U ons
Tot grote troost en blijdschap.
Kyrie eleison!

Nu prijzen wij Uw hemelvaart
Met enkel engelenvreugd en gezang.
Wij zingen U lof
Met hart, mond en tong.
Kyrie eleison!

In de hemel

In de hemel, in de hemel,
Waar God, onze Heer woont,
Hoe zalig is het daar thuis te komen,
Wat een grote vreugde.
Voor eeuwig zullen wij daar
God zien in het licht, zoals Hij is,
De Heer Sabaoth.

En het lichaam dat in de aarde was gelegd,
Dat gaat helemaal schitteren,
Ja, gelijk puur goud.
En het weet van geen wonden meer
Als het daar van aangezicht
Tot aangezicht
God de Heer Sabaoth aanschouwt.

En de ziel ontvangt haar sieraad,
De kroon, zoals voorzegd,
De bruidskrans der rechtvaardigheid,
En bovendien het witte gewaad.
Oh God, wat een zaligheid om dicht bij U te zijn,
Om U in het licht te zien zoals U bent,
U, de Heer Sabaoth.

*De Nederlandse vertalingen van de Noorse teksten
zijn met toestemming overgenomen van Vocaal
Ensemble Tiramisu.*

Gilad Hochman

Et She Ahava Nafshi

*'s Nachts op mijn bed
zoek ik mijn zielsbeminde,
maar hoe ik ook zoek,
ik vind hem niet.*

(Hooglied 3,1 - Willibrordvertaling, 1995)
De tekst wordt in het Hebreeuws gezongen.

'In dit werk heb ik me gewend tot een enkel vers uit het bijbelse Hooglied (3,1), dat gaat over het gevoel van menselijk verlangen en over hoop. Door de plaatsing van de individuele cello tegenover het omringende koor heb ik geprobeerd een dialoog te creëren, die wisselt van een fluisterend gebed tot dramatische hoogtepunten en expressieve beweging. De melodische frases en de graduele opbouw van de dramatische voortgang leidden me in de poging dat uit te drukken, wat ik in gedachte had, namelijk de cello de woorden te laten zingen die

het koor voortbrengt. Dit proces leidt naar het slotdeel van het werk, waar het koor de woorden loslaat en alleen klinkers overblijven. De cello is getransformeerd in het individu, dat de woorden uit: 's Nachts op mijn bed zoek ik mijn zielsbeminde, maar hoe ik ook zoek, ik vind hem niet.'

Gilad Hochman

Et She Ahava Nafshi is geschreven voor het Aachener Kammerchor in opdracht van de 1e Internationale Koorbiënnale in Aken in 2009. Vandaag vindt de Nederlandse première plaats.

Gilad Hochman (Israël, 1982) is zoon van een vader uit Odessa en een Parijse moeder en woont nu in Berlijn. Hij begon op zijn negende met componeren en studeerde op zijn achttiende met onderscheiding af aan het Herzeli'ya Conservatorium bij de componist Ilya Heifets en de pianist Mark Shaviner. In 2007 promoveerde Gilad Hochman met onderscheiding aan de Buchman-Mehta School of Music van de Universiteit van Tel Aviv na een studie compositie bij Gil Shohat.



Gilad Hochman

Hochman wordt beschouwd als een van de belangrijkste hedendaagse Israëliëse componisten. Hij schrijft, vaak in opdracht, werken voor onder meer solo-instrumenten, kamermuziek en werken voor koor en orkest. Zijn muziek continueert enerzijds de ontwikkeling van de klassieke muziek, anderzijds legt hij in zijn eigen lyrische en expressieve muzikale taal een grote nadruk op de Joodse traditie en zijn Israëliëse afkomst.

James Fulkerson *Heterophony*

Componist en trombonist James Fulkerson werkte samen met onder anderen de componisten Christian Wolff en John Cage. Laatstgenoemde schreef twee werken voor hem. Fulkerson componeerde *Heterophony for 4 instruments* in opdracht van Ensemble 88. De première vond plaats in september 2010 tijdens Cultura Nova in Heerlen. In *Heterophony* zijn de instrumenten, zoals in veel van de werken van de New Yorkse school, niet speciaal vastgelegd. Wel komt de toonomvang van elk instrument overeen met de vraag van Ensemble 88 een compositie te schrijven voor (alt)fluit, (bas)klarinet, viool en cello.

‘Heterofonie’ is een muzikale term. Een eenstemmige melodie wordt door meerdere musici gelijktijdig uitgevoerd. Iedere musicus kan individueel kleine afwijkingen aanbrengen in de gegeven melodie. De melodie is de ‘wet’, de musicus kiest zijn vrijheid. Veel niet-Europese meerstemmigheid is gebaseerd op dit principe.

James Fulkerson schreef in 2010 bij het concert in Heerlen in het kader van de grote Cage-tentoonstelling in SCHUNCK*: ‘Ik geloof niet zo in programmatie-lichtingen als explicatie van een compositie en als een verwoording van de intenties en werkmethode van een componist. Dat is het genoeg en de plicht van de concertbezoeker zelf. Deze activiteit levert de luisteraar het inzicht over de luisterervaring op en roept (of beantwoordt) misschien filosofische vragen op omtrent de aard van (ons) zijn. Ik geloof in Abram Maslows stelling over de piekervaring in ons zoeken naar de zin van het leven, dat de kunst een van de

beste wegen naar deze ervaring is. Ik geloof dat het werk van John Cage deze weg voor de musicus opent en ook voor de onderzoekende luisteraar.’

Hans Leenders *Hoc est praeceptum meum*

Deel 1 - Inleiding

Het motet *Hoc est praeceptum meum* opent een duidelijk herkenbaar *Leitmotiv* – de Wet – homofoon gezet voor drie stemmen. Losse tekstfragmenten geven de gerichtheid naar de ander aan (*agape*, Grieks woord voor ‘liefde’ in een bredere, niet-erotische betekenis: broederlijke liefde, genegenheid, het goedgezind zijn, welwillendheid) – opdat ge elkaar liefhebt, zoals ik u heb liefgehad, gij zijt mijn vrienden – en zijn een vooraankondiging van het grote middendeel. Ze zijn gezet als een recitatief, waarbij milde dissonanten leiden naar dit nieuwe toongebied. Het *Leitmotiv* van de Wet sluit deze inleiding af.

Deel 2 - Hoc est praeceptum meum

Dit korte, polyfone gedeelte wordt gekenmerkt door een ritmische melodie, die de gestrengheid van het gesproken woord wil aangeven: ik geef jullie een nieuw gebod, of beter nog, dit is mijn nieuw gebod.



Hans Leenders © Luc ten Klooster

Deel 3 - Ut invicem diligatis

Het grote middendeel, dat met name Jezus' liefde bezingt, is feitelijk de kern van de compositie. De sfeer wordt sterk bepaald door de zetting. De melodie in de sopraan, ingekleurd door drie onderliggende stemmen, levert een impressionistisch klankbeeld op, waarbij de dissonantiegraad voorkomt dat we een kitscherig hemels plaatje krijgen. Wel wordt nog steeds gevoeld dat de mens een eigen verplichting moet aangaan om de *agape* te bewerkstelligen. Het hoogtepunt wordt bereikt op de tekst: 'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden'. Het is de enige keer dat een Fis-groot akkoord klinkt als stralende majeur-samenklank en als vervulling der wet in optima forma. Dit deel eindigt met een kort resumé: dit is mijn opdracht voor jullie. De ritmisch geprofileerde thematiek van het tweede deel keert weer terug. Ook de overgang naar het laatste deel herinnert aan het begin van het motet.

Deel 4 - Legem implevit

Het slotdeel begint met een fuga, waarbij de polyfonie dient als vehikel voor een abstractere gedachte, te vinden in Paulus' brief aan de Romeinen. Het zijn niet meer Christus' woorden, maar Zijn gedachte wordt wel voortgezet. En bij deze letterlijke vervulling van de Wet verdicht ook het stemmenmateriaal. De eerdere polyfone driestemmigheid wordt uitgebreid tot een zesstemmigheid: de wereld is vervuld van Gods liefde; zelfs de woorden lijken hun betekenis te verliezen. De compositie besluit met een terugkeer van het *Leitmotiv*, dat nu zijn voleinding bereikt op de tekst 'implevit'. De milde dissonant, die zo vaak voorkomt in het motet, lost uiteindelijk op. Maar het einde blijft wankelmoedig: een goddelijk akkoord, of een breekbare vervulling der Wet?

Hans Leenders *Hoc est praeceptum meum*

Hoc est praeceptum meum,
ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.
Majorem hac dilectionem nemo habet,
ut animam suam ponat quis pro amicis suis.
Vos amici mei estis, si feceritis
quae ego praecipio vobis.

Nemini quidquam debeatis,
nisi ut invicem diligatis
qui enim diligit proximum, legem implevit.

Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben
zoals ik jullie heb liefgehad.
Er is geen grotere liefde
dan je leven te geven voor je vrienden.
Jullie zijn mijn vrienden
wanneer je doet wat ik zeg.

Wees elkaar niets schuldig,
behalve liefde,
want wie de ander liefheeft,
heeft de gehele wet vervuld.

(Johannes 15, 12-14; Romeinen 13, 8)

Ken Gould

Bariton Ken Gould volgde zangopleidingen in Californië en bij Max van Egmond aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hij is geregeld te horen als vertolker van liederen uit zeer diverse periodes. Met het programma *Barokke Buitenbeentjes* was hij te horen in het Amsterdamse Concertgebouw. Ken Gould geeft ook recitals met klassieke en hedendaagse muziek, waaronder het zeer goed ontvangen programma *Songs My Mother Taught Me: A Jewish Journey*. Voor het label Brilliant Classics werkte hij mee aan de opnamen van solo- en kwartetliedertjes van Brahms en motetten van Bach. Recent verscheen zijn tweede cd met joodse barokmuziek, in samenwerking met het Apollo Ensemble.

Ook passies en oratoria behoren tot zijn repertoire, waaronder de *Matthäus-Passion* van Bachs, de *Messiah* van Händel en *Elias* van Mendelssohn. Verschillende Nederlandse en Amerikaanse componisten schreven (opera)werken voor hem. Gastrollen vertolkte hij onder meer Händels *Saul*, *Hercules* en *Apollo & Dafne* (Nederlandstalige productie), in Telemanns *Pimpinone* in Moskou en Bachs *Johannes-Passion* in Los Angeles. In 2009 maakte Gould zijn solodebuut in het Kennedy Center in Washington D.C. Ken Gould geeft masterclasses in binnen- en buitenland, onder meer in Los Angeles en aan het Tsjajkovski Conservatorium in Moskou. Als jurylid was hij betrokken bij een aantal internationale (kamer-) muziekconcoursen.

Sinds 1998 is Ken Gould voorzanger bij de Liberaal Joodse Gemeente van Den Haag. In 2007 is hij benoemd tot directeur van het Amsterdamse Internationaal Joodse Muziek Festival en Concours.

Ensemble 88

Ensemble 88 is een Limburgs ensemble voor hedendaagse muziek. De kern van het ensemble wordt gevormd door musici die afkomstig zijn uit de Euregio. Cellist Jos Kamp is medeoprichter en artistiek leider. Ensemble 88 verstrekt geregeld compositieopdrachten, vooral aan componisten uit de Euregio. In cross-overs werkt Ensemble 88 samen met kunstenaars uit andere disciplines, zoals architecten, beeldend kunstenaars en schrijvers, met avontuurlijke en voor een breed publiek aantrekkelijke programma's tot resultaat.

Sinds 1 januari 2009 is Ensemble 88 voor een periode van vier jaar 'cultuurplaninstelling' van de Provincie Limburg. Naast deze structurele provinciale subsidie ontvangt het ensemble projectsubsidies van de Gemeente Heerlen.

Studium Chorale

Studium Chorale is vanaf 2005 actief als professioneel kamerkoor. De producties worden geleid door artistiek leider Hans Leenders of door gespecialiseerde gastdirigenten. Het koor werd in 1972 opgericht en heeft zich de laatste jaren ontwikkeld tot een van de toonaangevende kamerkooren in Nederland.

De bezetting van Studium Chorale varieert van acht tot veertig zangers al naar gelang de eisen die de muziek stelt. De zangers zijn afkomstig uit Nederland, Vlaanderen en Duitsland. Het zeer brede repertoire omvat vijf eeuwen koorcultuur, van polyfonie uit de Renaissance tot de nieuwste opdrachtwerken. Het koor verzorgde wereldpremières van composities van Henry Delnooz, Jean Lambrechts, Ton de Leeuw, Jo van den Booren, Lowell Dijkstra, Jeanne Demessieux, Daan Manneke, Roderik de Man en Marijn Simons. Geregeld werkt Studium Chorale samen met ensembles en orkesten zoals Ensemble 88, Florilegium Musicum en het Limburgs Symfonie Orkest, en met talrijke solisten. Recent werd het ensemble geleid door Ed Spanjaard, Steffen Schreyer, Erik Van Nevel, Andrew Parrott en Paul Goodwin.

Studium Chorale is geregeld te gast in binnen- en buitenland en verzorgde meerdere radio- en televisie-registraties.

Het koor is cultuurplaninstelling 2009-2012 van de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht en wordt ondersteund door het Fonds Podiumkunsten.

Studium Chorale

SOPRAAN Reinhilde Bovend'aerde, Elisabeth van Duijn, Maria Goetze, Annemieke Kok, Mette Rooseboom, Dineke van der Sman en Renate Weytjens

ALT Ann Baptist, Agnes de Graaff, Luise Kimm, Maria de Moel, Nicole Palmen, Martina van Puymbroeck en Cecile Roovers

TENOR Lucas Blommers, Niek van den Dool, Marcel van Westen en Laurens Wyns

BAS Robert Brouwer, Ferdinand Liebenberg, Johannes Nilges en Marco Vermeulen

Hans Leenders

Hans Leenders studeerde orgel, muziektheorie en gregoriaans aan de conservatoria van Maastricht, Utrecht en Brussel. Hij is artistiek leider van Studium Chorale en artistiek adviseur van het orgelfestival L'Europe & L'Orgue Maastricht, de Chorbiennale Aachen en het Nederlands Gregoriaans Festival.

Tevens is hij cursusleider van de Kurt Thomas-dirigentencursus van het Utrechts Conservatorium en gast-docent bij de Sommerkurse für Gregorianik aan de Folkwang-Universität der Künste in Essen.

Hans Leenders is hoofdvakdocent orgel aan het Maastrichts Conservatorium, cantor-organist van de Onze Lieve Vrouwebasiliek in Maastricht (orgel Séverin 1652) en titulair-organist van de Kopermolen in Vaals (orgel Hilgers 1765). Zijn laatste orgel-cd met muziek voor het Séverin-orgel werd met de hoogste waardering ontvangen door de schrijvende pers.

Binnenkort verschijnt een nieuwe cd met muziek van de Maastrichtse componist Marcus Teller voor koor, strijkers en solisten, uitgevoerd door Studium Chorale.

Daarnaast is Hans Leenders dirigent van het Basilica-koor en de Schola Nova van de Onze Lieve Vrouwebasiliek en dirigent van het Madrigalchor Aachen. Hij verzorgde gastdirecties bij onder meer Europa Cantat, het Groot Omroepkoor, Cappella Amsterdam, Sloveens Kamerkoor, WMC en verschillende conservatoria in binnen- en buitenland.

Zijn liefde voor de hedendaagse muziek blijkt uit de vele première's die hij gespeeld of gedirigeerd heeft. De laatste jaren profileert Hans Leenders zich ook als componist. Zijn muziek wordt uitgegeven bij Ascolta.

toelichtingen • Mathieu Vermeulen
Studium Chorale

Dit concert wordt opgenomen door KRO Radio 4. Uitzending zal plaatsvinden op woensdag 12 oktober 2011 in het programma Avondconcert tussen 20.00 en 23.00 uur.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra Maastricht, Theater aan het Vrijthof Maastricht en KRO Radio4

- **FESTIVALDIRECTIE** Jacques Giesen en Hugo Haeghens
- **BESTUUR** Jean Jacobs, Eddy Klomp en Bas Huijser
- **PROGRAMMACOMMISSIE** Jacques Giesen, Hugo Haeghens, Stijn Boeve, Fons Dejong (Theater aan het Vrijthof), Russell Postema, Sylvester Beelaert (KRO) en Jos Leussink (hors catégorie)
- **PROJECTLEIDING EN FONDSWerving** Stijn Boeve
- **MARKETING EN PUBLICITEIT** Edmée Janssen
- **PRODUCTIE** Peter Noten
- **UITBALIE** Hanneke Roymans
- **TECHNIEK** Peter Vanhex
- **FACILITAIR** Roel Schoenmaeckers en Claire Dullens
- **FINANCIËN** Jos Spauwen en Joyce Paquay
- **REDACTIE** Philip Leussink (vormgeving) en Jacinta Wetzer
- **BASISONTWERP** Dorine Verharen bNO

Stichting Musica Sacra Maastricht
Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

- **MET DANK AAN** Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, KRO Radio4, Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Stichting Elisabeth Strouven, Maastricht VIA 2018, RKK, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht, Limburgs Festival Platform, Zuiderlucht, RTV Maastricht, VVV Maastricht en Cultuurzomer, L1 Radio en Televisie en Dagblad De Limburger (Media Groep Limburg) voor de financiële en promotionele ondersteuning.
- **SAMENWERKINGSPARTNERS** Lumière Cinema Maastricht, Selexyz Dominicanen, Conservatorium Maastricht, Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Toneelacademie Maastricht, Tout Maastricht, Maastricht VIA 2018, Opera Zuid, Limburgs Symfonie Orkest, Intro in situ, Bonnefantenmuseum, Studium Chorale, RKK, Dr. Fons Kurris, Ds. Joen Drost, Dom Adrianus Lenglet, RTV Maastricht, alle deelnemende muzikanten (Participatieproject 'In C') en locaties.

STEUN HET FESTIVAL

Voor een bijdrage vanaf € 30 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie www.musicasacramaastricht.nl voor meer informatie en aanmelding.

theater
aan het vrijthof

KRO

RKK

RADIO
4

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

provincie limburg



TV FM TXT NL

Limburgs
festival
platform

STICHTING ELISABETH STROUVEN

zuiderlucht
cultureel maandblad

Gemeente Maastricht

STU MAASTRICHT

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

VSBfonds

Prins Bernhard
Cultuurfonds

De Limburger
Limburgs Dagblad

maastricht:
STER OORDE DE STEDEN

STICHTING
Kunsten en
Maastricht

MAASTRICHT
VIA2018

